

Nr 97.

Av herr **Stattin m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

I statsverkspropositionens sjätte huvudtitel har departementschefen till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp äskat ett reservationsanslag av 5 miljoner kronor för budgetåret 1949/50. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina petita hemställt dels om ett anslag för detta ändamål för nämnda budgetår av 10 miljoner kronor, dels ock begärt bemyndigande att därutöver bevilja bidrag för samma ändamål med ett sammanlagt ytterligare bidragsbelopp av högst 10 miljoner kronor, avsedda att utbetalas först efter budgetårets utgång.

Som motivering härför anför styrelsen bl. a. att »den 1 juli 1948 förelågo inalles ca 500 icke slutbehandlade bidragsansökningar, avseende anläggningar för en sammanlagd kostnad av i runt tal 150 miljoner kronor, häri medräknat till länsstyrelserna inkomna under behandling därstädes varande bidragsärenden». Vidare anföres att »den 1 juli 1948 förelågo vidare av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade tillstånd att jämlikt 3 § bidragsförfattningen påbörja arbete innan bidragsfrågan avgjorts för i runt tal 260 företag. Tillstånden avsågo en sammanlagd anläggningskostnad av ca 40 miljoner kronor».

Dessa uppgifter torde giva en klar bild av den allvarliga disproportion, som under senare år gjort sig alltmer kännbar mellan behovet av och tillgången på bidragsmedel för anläggningar av vattenförsörjning och avlopp. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen säger sig också på grund härav ha tvingats att numera endast bevilja hälften så stora bidrag, som författningen medger och som styrelsen — om dess anslagsäskanden under de senaste åren blivit mera hörsammade på denna synnerligen viktiga punkt — eljest skulle ha beviljat enligt tidigare tillämpade regler.

Speciellt för landsbygdens del torde den här påpekade utvecklingen vara till allmänt förfång och stå i klart motsatsförhållande till den av statsmakterna tidigare deklarerade viljan att höja landsbygdens bostadsstandard bl. a. för att göra den mer konkurrenskraftig gentemot städernas.

I sammanhanget förtjänar erinras om vad chefen för socialdepartementet i direktivform uttalade i 1947 års bostadsproposition. Där säges att »anslutning till gemensamhetsanordning för vattenförsörjning och avlopp i princip skall utgöra villkor för lån till egna hem i tätbebyggda samhällen».

Om icke byggandet av egnahem skall begränsas till sådana områden, som redan ha frågan om vattenförsörjning och avlopp ordnad, torde en utbyggnad av vatten- och avloppsnäten i de flesta kommuner vara en förutsättning för att tillstånd till bostadsbyggen över huvud taget skall kunna erhållas. Av uttalande från byggnadslånebyrån framgår klart, att en mindre önskvärd disproportion mellan investeringskvoten för vatten- och avloppsledningar och motsvarande kvot för bostadsbyggandet uppstått. Därtill komma de betydande sanitära och ekonomiska missförhållanden, som på längre sikt synas oundvikliga, därest icke dessa för den allmänna bostadsstandarden så utomordentligt viktiga frågor givas verkligt stöd från det allmännas sida.

Landets ekonomiska läge och bristen på arbetskraft tala givetvis för vissa inskränkningar i den statliga bidragsgivningen. För landsbygdens del torde dock frågan om tillgången på arbetskraft ställa sig annorlunda än för städerna, då under vissa perioder av året på landsbygden finnes arbetskraft, som utan förfång för arbetet på andra områden skulle kunna sysselsättas med anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

Departementschefen medger att behovet torde vara av sådan storleksordning att en ökning av ifrågavarande anslag i och för sig vore motiverad, men anser sig av statsfinansiella skäl icke kunna förorda någon sådan.

Vi äro av den uppfattningen att skyndsamma åtgärder böra vidtagas för att ge frågan om vattenförsörjning och avlopp en tillfredsställande lösning; härigenom skapas nämligen verkliga förutsättningar för en rationell sanering av bostadsbeståndet på den rena landsbygden och i de mindre tätorterna, något som måste anses vara av vital betydelse för hela vår fortsatta samhällsutveckling.

Med hänsyn till det sagda synes det oss önskvärt, att utskottet vid behandlingen av sjätte huvudtiteln måtte taga hänsyn till den samhälleliga betydelsen av att ett fortsatt utbyggande av vatten- och avloppsförsörjningen kan äga rum i tillfredsställande omfattning.

Med stöd av ovanstående hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta sådan omgruppering av de olika budgetanslagen att till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp kan disponeras ett reservationsanslag av — i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 5 000 000 kronor — 10 000 000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1949.

Brynolf Stattin.

Märta Boman.

Carl Östlund.

C. Oscar Nolin.

Jöns Nilsson
i Bästekille.